

Metody Obliczeniowe

Mateusz Miotk
Michał Kulesz
Sylwia Kaczmarczyk

1 Treść zadania

Zadanie 1.14: Ustalić naturalną n_{max} . Wczytać $n \in \{1, 2, \dots, n_{max}\}$, różne węzły $x_1, x_2, \dots, x_n$ oraz dowolne wartości $A_1, A_2, \dots, A_n$ i $B_1, B_2, \dots, B_n$. Wyznaczyć w postaci Newtona wielomian interpolacyjny Hermite'a $W = W(x)$ stopnia co najwyżej $(2n-1)$ spełniający warunki: $W(x_i) = A_i$ oraz $W'(x_i) = B_i$ dla $i = 1, 2, \dots, n$. Wynik przedstawić również w postaci ogólnej.

2 Podstawa teoretyczna

2.1 Wielomian w postaci Newtona:

Wielomian $p_k(x)$ można przedstawić w postaci:

$p_k(x) = \sum_{i=0}^k c_i \prod_{j=0}^{i-1} (x - x_j)$ Współczynniki c_i to ilorazy różnicowe.

2.2 Definicja ilorazów różnicowych

Ogólnie liczbę c_i definiujemy w następujący sposób:

$c_i = f[x_0, \dots, x_i] = \frac{f[x_1, x_2, \dots, x_{i-1}] - f[x_0, x_1, \dots, x_{i-1}]}{x_i - x_0}$ Jednak w naszych rozważaniach będziemy używać wzoru rekurencyjnego:

$$c_{ij} = \frac{c_{i+1,j-1} - c_{i,j-1}}{x_{i+j} - x_i}$$

Jeśli jednak wartość c_i będzie wynosić $\frac{0}{0}$ to wpisujemy zamiast tego wartość pochodnej z x_i .

3 Algorytm, który ma realizować zadanie

3.1 Pobieranie danych.

Na początku program zapyta nas o ilość RÓŻNYCH węzłów jakie chcemy wprowadzić do programu. Zostaną one wprowadzone do tablicy `x[]`.

Następnie program zażąda od nas podania wartości funkcji w tych punktach. Zostaną one dodane do tablicy `A[]`. W tablicy `A[]` każda wartość zostanie podwójnie zapisana w celu łatwiejszego policzenia tablicy różnic dzielonych.

Następnie program zażąda podania wartości pochodnych w danych węzłach. Zapisane one będą do tablicy `B[]`.

3.2 Liczenie ilorazów różnicowych.

W tym kroku wykorzystamy tablicę D[], która będzie miała tyle samo wyrazów co tablica A[]. Wykorzystujemy to algorytm, który wykorzystuje wzór rekurencyjny podany powyżej a w wyniku otrzymamy wyłącznie jeden wiersz tablicy, który odpowiada wartością c_{-i} wielomianu w postaci Newtona.

Jeżeli w wyniku obliczeń program napotka na działanie $\frac{0}{0}$ to w tym miejscu zapisywana jest wartość pochodnej w tym punkcie.

3.3 Wypisanie wielomianu w postaci Newtona.

Wykorzystywany jest wzór powyżej (Patrz 2.1).

3.4 Wypisanie wielomianu w postaci ogólnej.

Wykonuje to poniższy kawałek kodu:

```
for(j = MAX - 1; j >= 0; j --)
```

```
for(i = j; i < MAX - 1; i ++)
```

```
poly[i] = poly[i] - poly[i + 1] * x[j/2];
```

Do każdego współczynnika odejmujemy następny współczynnik pomnożony przez wartość w nawiasie.

4 Przykładowe rozwiązanie dla małych danych

Dla danych:

$$p(1) = 2$$

$$p'(1) = 3$$

$$p(2) = 6$$

$$p'(2) = 7$$

Tworzymy tabelę ilorazów różnicowych:

$$1 \ 2 \ | \ \underline{\underline{3}} \ 1 \ 2$$

$$1 \ 2 \ | \ 4 \ 3$$

$$2 \ 6 \ | \ \underline{\underline{7}}$$

$$2 \ 6 \ |$$

Pogrubione i podkreślone wyrazy tablicy to wpisane wartości pochodnej w punkcie.

Wynika to, ponieważ:

$$f[x_0, x_0] = \frac{f[x_0] - f[x_0]}{x_0 - x_0} = \frac{2-2}{1-1} = \frac{0}{0} = f'(1) = 3$$

$$f[x_1, x_1] = \frac{f[x_1] - f[x_1]}{x_1 - x_1} = \frac{6-6}{2-2} = \frac{0}{0} = f'(2) = 7$$

Jest to pełna tabela. Program zapisze wyłącznie wiersz:

$$2 \ 3 \ 1 \ 2$$

co jest równoznaczne ze współczynnikami wielomianu w postaci Newtona.

Co daje wielomian postaci:

$$p(x) = 2 + 3(x-1) + (x-1)^2 + 2(x-1)^2(x-2) - \text{postać Newtona}$$

lub

$$p(x) = 2x^3 - 7x^2 + 11x - 4 \text{ w postaci ogólnej}$$

$$p'(x) = 6x^2 - 14x + 11$$

Sprawdzamy wyniki:

$$p(1) = 2 + 3(1 - 1) + (1 - 1)^2 + 2(1 - 1)^2(1 - 2) = 2$$

$$p'(1) = 6 - 14 + 11 = 3$$

$$p(2) = 2 + 3(2 - 1) + (2 - 1)^2 + 2(2 - 1)^2(2 - 2) = 6$$

$$p'(x) = 6 * 4 - 14 * 2 + 11 = 24 - 28 + 11 = -4 + 11 = 7$$

5 Opis programu

5.1 Opis struktur danych oraz funkcji w programie

Program opiera się wyłącznie na tablicach jednowymiarowych:

$x[]$ gdzie przechowywane są węzły $x_1 \dots x_n$.

$A[]$ gdzie przechowywane są wartości $f(x_0) \dots f(x_n)$

$B[]$ gdzie przechowywane są wartości pochodnych $f'(x_0) \dots f'(x_n)$

$D[]$ gdzie będą policzone współczynniki wielomianu w postaci Newtona za pomocą różnic dzielonych.

Najważniejsze funkcje użyte w programie to:

1. Wczytanie danych do tablicy.
2. Policzenie różnic dzielonych zgodnie z algorytmem podanym w punkcie 3.2
3. Wypisanie wielomianu w postaci Newtona.
4. Wypisanie wielomianu w postaci ogólnej.

5.2 Opis wejścia-wyjścia

Program na początku chce otrzymać liczbę, która będzie oznaczać liczbę węzłów x .

Potem program wypisze $x_0 \dots x_n$ by użytkownik mógł wprowadzić wartości węzłów.

Następnie program będzie chciał mieć wprowadzone wartości $f(x_0) \dots f(x_n)$

Następnie program będzie chciał mieć wprowadzone wartości $f'(x_0) \dots f'(x_n)$

W każdym przypadku program jest zabezpieczony żeby wszystkie wartości były różne w tablicy.

Po wpisaniu powtarzającej się wartości użytkownik otrzyma komunikat o poprawne wpisanie wartości.

5.3 Treść programu

```
/* **** */
/* Autorzy :
 * Mateusz Miotk
 * Sylwia Kaczmarczyk
 * Michał Kulesz
 * Opis :
 * Program po wczytaniu n wezlow od x_0 do x_n oraz podania wartosci
 * funkcji w tych punktach oraz pochodnych wyprowadza wielomian interpolacyjny Hermi
 * Wynik przedstawia w postaci Newtona oraz w postaci ogólnej.
 * **** */

#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
#include <math.h>
```

```

/*****
* Nazwa funkcji: pokaz_tablice_int
* Opis wejścia: tablica int x[], N_MAX jako rozmiar tablicy *prompt jako komunikat do
* Opis wyjścia: wydrukowana tablica z odpowiednim komunikatem
*****/
void pokaz_tablice_int(int x[], unsigned int N_MAX, char *prompt)
{
    unsigned int i;
    printf("%s\n", prompt);
    printf("—————\n");
    for (i = 0; i < N_MAX; i++) {
        printf("|x_%d==%d|\n", i, x[i]);
    }
    printf("—————\n");
}

/*****
* Nazwa funkcji: pokaz_tablice_double
* Opis wejścia: tablica double x[], N_MAX jako rozmiar tablicy *prompt jako komunikat
* prompt1 jako parametr przy wyświetlaniu tablicy: jaka tablica czy A czy B czy D
* Opis wyjścia: wydrukowana tablica z odpowiednim komunikatem
*****/
void pokaz_tablice_double(double x[], unsigned int N_MAX, char *prompt,
                           char *prompt1)
{
    unsigned int i;
    printf("%s\n", prompt);
    printf("—————\n");
    for (i = 0; i < N_MAX; i++) {
        printf("|%s", prompt1);
        printf("%d==%.03lf|\n", i, x[i]);
    }
    printf("—————\n");
}

/*****
* Nazwa funkcji: przeszukaj_tablice
* Opis wejścia: tablica double tab[], N_MAX jako rozmiar tablicy var jako wartość do
* Opis funkcji: Funkcja sprawdza czy wartość var nie istnieje czasem już w tablicy
* wyrzuca 0 jeśli element nie występuje lub -1 gdy jest.
* Opis wyjścia: -1 gdy element występuje 0 gdy go nie ma.
*****/
int przeszukaj_tablice(double tab[], unsigned int N_MAX, double var)
{
    int i, wynik;
    wynik = 0;
    for (i = 0; i < N_MAX; i++) {
        if (tab[i] == var) {
            wynik = -1;
        }
    }
}

```

```

        break;
    }
}
return wynik;
}

/*****
* Nazwa funkcji:przeszukaj_tablice_int
* Opis wejścia:tablica int tab[],N_MAX jako rozmiar tablicy var jako wartosc do spr
* Opis funkcji:Funkcja sprawdza czy wartosc var nie istnieje czasem juz w tablicy ta
* wyrzuca 0 jesli element nie wystepuje lub -1 gdy jest.
* Opis wyjścia:-1 gdy element wystepuje 0 gdy go nie ma.
*****/
int przeszukaj_tablice_int(int tab[], unsigned int N_MAX, int var)
{
    int i, wynik;
    wynik = 0;
    for (i = 0; i < N_MAX; i++) {
        if (tab[i] == var) {
            wynik = -1;
        }
    }
    return wynik;
}

/*****
* Nazwa funkcji:wczytaj_x
* Opis wejścia:tablica int x[],N_MAX jako rozmiar tablicy
* Opis funkcji:Funkcja wczytuje do tablicy x wartosci.
* Funkcja pilnuje aby byly to rozne wartosci
*
* Opis wyjścia:BRAK. Otrzymujemy wypelniona tablice x[].
*****/
void wczytaj_x(int x[], unsigned int N_MAX)
{
    unsigned int i = 0;
    int temp;
    while (i < N_MAX) {
        printf("x_%d==", i);
        scanf("%d", &temp);
        x[i] = INFINITY;
        if (przeszukaj_tablice_int(x, i, temp) == 0) {
            x[i] = temp;
            i++;
        } else {
            printf("Ta_wartosc_juz_istnieje!_Podaj_inna:_");
        }
    }
}

```

```

/*****
* Nazwa funkcji:wczytaj_A
* Opis wejścia:tablica x[], tablica double A[], N_MAX jako rozmiar tablicy
* Opis funkcji:Funkcja wczytuje do tablicy A wartości funkcji.
* Funkcja pilnuje aby były to różne wartości.
* Tablica x[] służy do wyświetlania jakiemu węzłowi chcemy przypisać wartość.
* W tablicy A wartości są powielane.
* Opis wyjścia:BRAK. Otrzymujemy wypełnioną tablicę A[].
*****/
void wczytaj_A(int x[], double A[], unsigned int N_MAX)
{
    unsigned int i = 0, j = 0;
    double temp;
    while (i < 2 * N_MAX) {
        printf("f(%d)==", x[j]);
        scanf("%lf", &temp);
        A[i] = INFINITY;
        if (przeszukaj_tablice(A, i, temp) == 0) {
            A[i] = temp;
            A[i + 1] = temp;
            i += 2;
            j++;
        } else {
            printf("Ta_wartosc_juz_istnieje!_Podaj_inna:_");
        }
    }
}

/*****
* Nazwa funkcji:wczytaj_B
* Opis wejścia:tablica int x[], tablica double B[], N_MAX jako rozmiar tablicy
* Opis funkcji:Funkcja wczytuje do tablicy B wartości pochodnych.
* Funkcja pilnuje aby były to różne wartości.
* Tablica x[] służy do wyświetlania jakiemu węzłowi chcemy przypisać wartość.
* Opis wyjścia:BRAK. Otrzymujemy wypełnioną tablicę B[].
*****/
void wczytaj_B(int x[], double B[], unsigned int N_MAX)
{
    unsigned int i = 0;
    double temp;
    while (i < N_MAX) {
        printf("f'(%d)==", x[i]);
        scanf("%lf", &temp);
        B[i] = INFINITY;
        if (przeszukaj_tablice(B, i, temp) == 0) {
            B[i] = temp;
            i++;
        } else {

```

```

        printf("Ta_wartosc_juz_istnieje!_Podaj_inna:_");
    }
}

}

/*****
* Nazwa funkcji:wczytaj_D
* Opis wejścia:tablica double D[] do ktorej beda liczone wartosci,tablica double A[]
* tablica int x[] z wezlami,tablica double B[] z wczytanymi wartosciami pochodnych
* Opis funkcji:Funkcja wczytuje do tablicy D[] "roznice dzielone" wedlug algorytmu:
* 1.Na poczatku wczytujemy wartosci do D[] z tablicy A[].
* 2.Pozniej wykonujemy liczenie roznic dzielonych zgodnie z ich definicja.
* 2a) Jezeli wychodzi 0/0 to w miejsce tego dzialania(0/0) wpisujemy wartosc pochodna
* 2b)W przeciwnym wypadku wpisujemy uzyskana wartosc.
* Opis wyjścia:BRAK. Otrzymujemy wypelniona tablice D[].
*****/
void wczytaj_D(double D[], double A[], int X[], double B[],
               unsigned int N_MAX)
{
    unsigned int i, j;
    for (i = 0; i < N_MAX; i++) {
        D[i] = A[i];
    }
    for (j = 1; j < N_MAX; j++) {
        for (i = N_MAX - 1; i >= j; i--) {
            D[i] = (D[i] - D[i - 1]) / (X[i / 2] - X[(i - j) / 2]);
            if (D[i] != D[i]) { // To znaczy ze liczba nie jest liczba
                D[i] = B[i / 2];
            }
        }
    }
}

/*****
* Nazwa funkcji:pobierz_int
* Opis wejścia:liczba a oraz prompt jako komunikat
* Opis funkcji:Funkcja wczytuje wartosc int i zapisuje go do *a.
* Opis wyjścia:BRAK.W *a mamy wczytana wartosc.
*****/
void pobierz_int(unsigned int *a, char *prompt)
{
    printf("%s", prompt);
    scanf("%d", a);
}

/*****
* Nazwa funkcji:wypisz_newton
* Opis wejścia:tablica double D[] z wartosciami wielomianu,tablica x[] z wezlami,N_M

```

```

* Opis funkcji: Funkcja wypisuje wielomian w postaci Newtona.
* Opis wyjscia: Wydrukowany wielomian w postaci Newtona.
*****/
void wypisz_newton(double D[], int x[], unsigned int N_MAX)
{
    int i, j;
    printf("POSTAC_NEWTONA: \n");
    for (i = 0; i < N_MAX; i++) {
        if (D[i] != 0 && D[i] != 1) {
            printf("%.03lf", D[i]);
        }
        for (j = 0; j <= i - 1; j++) {
            if (x[j / 2] > 0)
                printf("(x-%d)", x[j / 2]);
            else
                printf("(x+%d)", -1 * x[j / 2]);
        }

        if (i < N_MAX - 1 && D[i + 1] >= 0 && i != N_MAX - 1 && D[i] != 0) {
            putchar(' ');
        }
        putchar('\n');
    }
}

/*****
* Nazwa funkcji: policz_newton
* Opis wejścia: tablica double D[] z wartościami wielomianu, tablica x[] z węzłami, N_MAX
* Opis funkcji: Funkcja liczy f(var) i wydrukuje wynik na ekranie.
* Opis wyjścia: Wydrukowana wartość f(var)=.
*****/
void policz_newton(double D[], int x[], unsigned int N_MAX, int var)
{
    int i, j;
    double suma = D[0];
    double iloczyn = 1;
    printf("LICZE_f(%d)=\n", var);
    for (i = 1; i < N_MAX; i++) {
        iloczyn = 1;
        for (j = 0; j <= i - 1; j++) {
            iloczyn *= (var - x[j / 2]);
        }
        suma += (D[i] * iloczyn);
    }
    printf("%.03lf\n", suma);
}

/*****
* Nazwa funkcji: sprawdz_newton

```



```

* Opis wejścia: tablica double D[] z wartościami wielomianu, tablica x[] z węzłami, N_MAX
* Opis funkcji: Funkcja liczy wszystkie wartości węzłów z tablicy x[].
* Opis wyjścia: Wydrukowane wartości f(x[i]) dla i=0...N_MAX.
*****/
void sprawdz_newton(double D[], int x[], unsigned int N_MAX)
{
    int i, j;
    for (i = 0, j = 0; i < N_MAX; i++, j += 2) {
        policz_newton(D, x, 2 * N_MAX, x[i]);
    }
}

/*****
* Nazwa funkcji: policz_normalnie
* Opis wejścia: tablica double D[] z wartościami wielomianu, tablica x[] z węzłami, N_MAX
* Opis funkcji: Schemat hornera dla zwykłego wielomianu.
* Opis wyjścia: Wydrukowana wartość f(var).
*****/
void policz_normalnie(double D[], int x[], unsigned int N_MAX, int var)
{
    int i;
    double suma = D[N_MAX - 1];
    for (i = N_MAX - 2; i >= 0; i--) {
        suma = (suma * var + D[i]);
    }
    printf("f(%d)==%.03lf\n", var, suma);
}

/*****
* Nazwa funkcji: sprawdz_normalnie
* Opis wejścia: tablica double D[] z wartościami wielomianu, tablica x[] z węzłami, N_MAX
* Opis funkcji: Funkcja liczy wszystkie wartości węzłów z tablicy x[], wykorzystując
* Opis wyjścia: Wydrukowane wartości f(x[i]) dla i=0...N_MAX.
*****/
void sprawdz_normalnie(double D[], int x[], unsigned int N_MAX)
{
    int i;
    for (i = 0; i < N_MAX; i++) {
        policz_normalnie(D, x, 2 * N_MAX, x[i]);
    }
}

/*****
* Nazwa funkcji: wypisz_normalnie
* Opis wejścia: tablica double D[] z wartościami wielomianu, tablica x[] z węzłami, N_MAX
* Opis funkcji: Funkcja wypisuje wielomian w postaci normalnej.
* Opis wyjścia: Wydrukowany wielomian w postaci normalnej.
*****/
void wypisz_normalnie(double D[], int x[], unsigned int N_MAX)

```

```

{
    double *poly = D;
    int i, j;
    printf("POSTAC_NORMALNA: \n");
    /* Ponizsze dwie petle licza wspolczynniki wielomianu ogolnej postaci z postaci N
    for (j = N_MAX - 1; j >= 0; j--)
        for (i = j; i < N_MAX - 1; i++)
            poly[i] = poly[i] - poly[i + 1] * x[j / 2];
    /* Wypisanie wielomianu */
    for (i = 0; i < N_MAX; i++) {
        if (poly[i] != 0 && i > 1) {
            if (poly[i] != 1)
                printf("%.03lfx^%d", poly[i], i);
            else
                printf("x^%d", i);
        } else if (i == 1) {
            if (poly[i] != 1)
                printf("%.03lfx", poly[i]);
            else
                printf("x");
        } else if (poly[i] != 0) {
            printf("%.03lf", poly[i]);
        }
        if (i + 1 < N_MAX && D[i + 1] >= 0 && poly[i] != 0)
            putchar('+');
    }
    putchar('\n');
}
/* Zakomentowane elementy sluza wytlacznie do diagnostyki programu*/
int main()
{
    unsigned int N_MAX;
    pobierz_int(&N_MAX, "Podaj_ilosc_wezlow: \n");
    int *x = malloc(N_MAX * sizeof(int));
    double *A = (double *) malloc(2 * N_MAX * sizeof(double));
    double *B = (double *) malloc(N_MAX * sizeof(double));
    double *D = (double *) malloc(2 * N_MAX * sizeof(double));
    wczytaj_x(x, N_MAX);
    //pokaz_tablice_int(x, N_MAX, "Tablica wezlow: ");
    wczytaj_A(x, A, N_MAX);
    //pokaz_tablice_double(A, 2*N_MAX, "Tabela wartosci A[]", "A_");
    wczytaj_B(x, B, N_MAX);
    //pokaz_tablice_double(B, N_MAX, "Tabela wartosci B[]", "B_");
    wczytaj_D(D, x, B, 2 * N_MAX);
    //pokaz_tablice_double(D, 2*N_MAX, "Tabela wartosci roznic dzielonych: ", "D_");
    wypisz_newton(D, x, 2 * N_MAX);
    //sprawdz_newton(D, x, N_MAX);
    wypisz_normalnie(D, x, 2 * N_MAX);
    //sprawdz_normalnie(D, x, N_MAX);
}

```

```
    free(x);  
    free(A);  
    free(B);  
    free(D);  
    return EXIT_SUCCESS;  
}
```

5.4 Przykładowe wyniki działania programu

```
sigma.ug.edu.pl - PuTTY
mmiotk@sigma:~/Metody/Zad$ ./a.out
Podaj ilosc wezlow:
2
x_0==1
x_1==2
f(1)==2
f(2)==6
f'(1)==3
f'(2)==7
POSTAC NEWTONA:
2.000+3.000(x-1)+(x-1)(x-1)+2.000(x-1)(x-1)(x-2)
POSTAÄ NORMALNA:
-4.000+11.000x-7.000x^2+2.000x^3
mmiotk@sigma:~/Metody/Zad$
```

```
sigma.ug.edu.pl - PuTTY
mmiotk@sigma:~/Metody/Zad$ ./a.out
Podaj ilosc wezlow:
2
x_0==1
x_1==1
Ta wartosc juz istnieje! Podaj inna!
x_1==1
Ta wartosc juz istnieje! Podaj inna!
x_1==5
f(1)==10
f(5)==10
Ta wartosc juz istnieje! Podaj inna:
f(5)==10
Ta wartosc juz istnieje! Podaj inna:
f(5)==5
f'(1)==7
f'(5)==7
Ta wartosc juz istnieje! Podaj inna:
f'(5)==8
POSTAC NEWTONA:
10.000+7.000(x-1)-2.062(x-1)(x-1)+1.094(x-1)(x-1)(x-5)
POSTAÄ NORMALNA:
-4.531+23.156x-9.719x^2+1.094x^3
mmiotk@sigma:~/Metody/Zad$
```

```
sigma.ug.edu.pl - PuTTY
mmiotk@sigma:~/Metody/Zad$ ./a.out
Podaj ilosc wezlow:
2
x_0== -5
x_1== 5
f(-5)== 10
f(5)== -10
f'(-5)== 100
f'(5)== -100
POSTAC NEWTONA:
10.000+100.000 (x+5) -10.200 (x+5) (x+5) +0.040 (x+5) (x+5) (x-5)
POSTAC NORMALNA:
250.000-3.000x-10.000x^2+0.040x^3
mmiotk@sigma:~/Metody/Zad$
```